

Preken

Uitgave van de Vredeskerk

Lucas 3, 1-6 en Maleachi 3, 1-4 Vredeskerk IKON-dienst 121209

Lieve gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Uitzien naar een tijd die komen gaat – is het thema van deze adventsweken.

Vorige week hebben wij thuis weer de adventsster opgehangen. Nu de dagen nog steeds korter worden en het soms om drie uur al begint te schemeren, is die brandende ster het teken van een tijd die komen gaat: het licht komt terug.

Wij doen wat onze voorouders op hun manier deden: licht ontsteken in het donker. Als om tot de zon te roepen: kom terug met je licht en je warmte.

Maar wat is dat voor een wonderlijk spel? Wij weten toch heel goed dat straks de dagen weer langer gaan worden?

Blijkbaar hebben wij dat spel nodig. Een spel, waarin we vooruitgrijpen op die tijd van licht en van vrede. Omdat er zoveel donkerheid is in ons leven. En zoveel onvrede.

Vandaag spelen de voetballers in de eredivisie met rouwbanden om hun arm. Om mee te leven met de familie van de grensrechter die werd doodgeschoot. Om te protesteren tegen het geweld op het voetbalveld. Maar vrijdagavond werd een speler van Heracles door een speler van FC Utrecht, met rouwband om, op gewelddadige wijze onderuit gehaald. En slechts bestraft met geel!

Over donkerheid gesproken. Het licht dat even leek te gaan schijnen in Egypte na het vertrek van Moebarak, is weer gedoofd, nu zijn opvolger Morsi met minstens even harde hand Egypte wil besturen. Is er wel iets ten goede veranderd?

In Syrië wil het nog steeds niet licht worden. Het is er aardedonker van geweld en dood.

Waarom ontlenen wij de hoop dat er een tijd van licht en vrede komen gaat?

Ja, vier jaar geleden, toen Obama tot president van de Verenigde Staten was verkozen, toen leefde er hoop in de harten van veel mensen, dat het nu echt anders en beter zou gaan worden.

Inmiddels weten we hoe sterk de weerstanden zijn en vragen we ons af of het er wel van zal komen: een samenleving waarin meer gedeeld en voor elkaar ingestaan wordt.

Donkerheid – ook op de vierkante meter van ons eigen leven. Als een ongeneselijke ziekte ons leven op zijn kop zet. Als de dood ineens inbreekt en ons van elkaar losrukt.

Nogmaals, waarom ontlenen wij de hoop dat er een nieuwe tijd komen gaat?

In de kerk delen we niet alleen onze ervaringen van onbegrip en ontzetting om wat mensen elkaar aandoen en om wat hen overkomt. We lezen er ook verhalen van lang geleden, waarin mensen zoals wij ook zulke ervaringen opdoen. En die verhalen bekloppen we, als het ware. Om te ontdekken of ze ons kunnen helpen. Of de ervaringen van die mensen van lang geleden ons kunnen inspireren.

Zoals van de profeet Maleachi. Hij legt in zijn kleine boekje een sterke nadruk op de verbinding tussen God, de Heer van de hemelse machten en zijn volk. Deze God is de God van alle mensen en van alle volkeren. Met één volk heeft Hij zich in het bijzonder verbonden, een verbond gesloten, maar uiteindelijk gaat het Hem om ieder mens. De profeet laat horen hoe mensen de verbinding met God, met hun oorsprong hebben verbroken. Voor zichzelf zijn gaan leven. Met alle ellende van dien.

Maar, is zijn boodschap, zo zal het niet blijven. Er is een bode in aantocht, een bode die de weg vrijmaakt voor de Heer van de hemelse machten. Hij komt om recht te zetten en heel te maken.

Hij is als het vuur van een smid, als het loog van een wolwasser; Hij zal zitting houden als iemand die zilver smelt en het zuivert.

God als vuur en loog, als iemand die goud en zilver smelt en zuivert.

Dat is een ander beeld dan dat van God als licht en liefde. Het wil zeggen, dat uiteindelijk niet alles met de mantel van de liefde wordt bedekt. Maar dat er orde op zaken wordt gesteld.

In één van zijn gelijkenissen vertelt Jezus van een boer die tarwe heeft gezaaid. Maar 's nachts als de mensen slapen, komt zijn vijand en die zaait er onkruid doorheen. Als ze samen opgroeien zeggen de mensen: zullen we dat onkruid er tussen uit halen? Dit is toch geen gezicht?

Maar de heer verbiedt dat. Je zou ook de tarwe eruit trekken. Laat ze samen opgroeien. Straks, bij de oogst, dan zal het onkruid van de tarwe worden gescheiden. Goud en zilver zullen weer gaan blinken en stralen.

Zo zullen mensen blijken werkelijk mensen te zijn. Gereinigd van alles wat dat in de weg stond, zoals hoogmoed en heerszucht, lafheid en luiheid, kortzichtigheid en onwil.

Aan het slot van zijn boekje kondigt Maleachi de komst aan van de profeet Elia. Hij roept zijn hoorders op om zich tot het zover is te houden aan het onderricht van Mozes, aan zijn regels en wetten.

De geschiedenis loopt niet uit op chaos en vernietiging, maar op de komst van de Heer.

Welk effect hebben de woorden van de profeet gehad? Telkens weer zijn er mensen geweest, die aan zijn woorden gehoor hebben gegeven. Ze hebben geweigerd om cynisch of onverschillig te worden. Ze zijn zich blijven inzetten voor zwakke en kwetsbare mensen. Ze zijn op God blijven hopen, op God blijven wachten en ze bleven de lofzang zingen.

In het evangelie steekt Lucas zijn hoorders en lezers een hart onder de riem.

In de eerste twee hoofdstukken vertelt hij uitvoerig van Jezus' geboorte en wat daar aan vooraf gaat. Daar spelen Zacharias en Elisabeth, Maria en Jozef, herders en engelen de hoofdrol.

Maar het is alsof hij ons nu meeneemt naar het toneel waar de grote beslissingen vallen.

We hoorden zo juist een rij van belangrijke namen; van keizer Tiberius, van stadhouder Pontius Pilatus, van de viervorsten Herodes, Filippus en Lysanias, en van de hogepriesters Annas en Kajafas.

Het zijn de mannen, die aan de touwtjes trekken. De politieke en godsdienstige leidlieden.

Ons rijtje kent alleen andere namen, maar is verder hetzelfde. Meest mannen, af en toe een vrouw. Wij leven in de dagen van Obama en Merkel, van Morsi en Assad, van Barosso en Van Rompuy, van Rutte en Samson. En in die van Benedictus en ... nee, er is geen bekende protestantse hooggeplaatste.

Het zijn de mannen en de vrouwen die bij ons de dienst uitmaken. Die de geschiedenis bepalen.

Maar is dat echt zo? Maken zij de dienst uit? Bepalen zij de geschiedenis?

Het gaat Lucas om wat er werkelijk geschiedt.

Maar liefst zevenmaal komt in de eerste hoofdstukken van zijn evangelie het woord geschieden voor.

U kent het allemaal van het kerstevangelie: en het geschiedde in die dagen.

Zo ook in het hoofdstuk van vanmorgen: richtte God zich in de woestijn tot Johannes.

Letterlijk staat er: geschiedde het woord van God.

Dat is een geschiedenis, die uiteindelijk in staat zal blijken heel die andere geschiedenis, die van de grote namen van daarnet, uit zijn voegen te lichten en om te buigen.

God weeft zijn geschiedenis van heil in de plooiën van onze geschiedenis in.

Om het te zeggen met de woorden van dat mooie gezang in ons liedboek: God gaat zijn ongekende gang, vol donkere majesteit.

Te midden van alles wat er geschiedt en wat de voorpagina's van de kranten haalt, geschiedt het woord van God tot Johannes.

Hij was een uitzonderlijke figuur, die op velen een diepe indruk heeft gemaakt.

Wie was hij eigenlijk? Vaak stellen we ons hem voor als een sombere, grimmige boeteprofeet.

Een man om bang van te worden. En dan maken we een tegenstelling tussen Johannes en Jezus.

Johannes, dat is de boetegezant, en Jezus: dat is de bringer van het goede nieuws.

Maar dat klopt niet. Wat Johannes verkondigde was ook evangelie: vreugdeboodschap.

Het koningschap van God is dichtbij. En dus kan het ook anders met ons. We hoeven elkaar niet langer onrecht aan te doen.

Johannes is de stem van de belofte van de profeten. Hij is het licht van de hoop, dat in het leven van de mensen schijnt. Het blijft niet zo zoals het is. En ook met jou hoeft het niet zo te blijven.

Word opnieuw mens van God. Ga het water in. Voel dat je aan de dood bent ontkomen, dat je een gered, een gereinigd mens bent.

Wat dat betekent, maakt Johannes heel concreet duidelijk. Niet in hoogdravende termen, maar in herkenbare woorden uit het alledaagse leven. Daarover spreekt hij verderop in dit hoofdstuk, als hij soldaten en tollenaars zegt wat ze moeten doen.

Waar het op neerkomt is dit: wees gewoon een goed mens. Lieg en bedrieg niet, steel en verkracht niet. Wees mens zoals je bent bedoeld.

Doe je werk goed, wees een goede tollenaar, een goede soldaat, een goede leerling, leerkracht, bakker, boer, programmeur, arts, advocaat – als je dat doet, zegt Johannes, dan breng je vruchten voort.

Johannes ziet zichzelf als voorloper van de Messias. Die zal volbrengen, waarmee hij is begonnen. Johannes ziet nog niet dat dit volbrengen op een heel andere manier zal gaan. Johannes spreekt over een bijl die aan de wortel van de boom ligt. Er wordt orde op zaken gesteld, schoon schip gemaakt. Straks wordt het kaf van het koren gescheiden, grote schoonmaak gehouden.

Maar gaandeweg wordt duidelijk dat Jezus langs een andere weg het Koninkrijk van God nabij brengt. Niet de weg van de bijl, maar de weg van de graankorrel.

Jezus maakt gebruik van de zachte krachten van de aandacht en het respect, van de trouw en de liefde, van de vergeving en de verzoening.

Daarmee lijkt hij van tevoren al een verloren strijd te voeren, want die zachte krachten zijn toch lang niet opgewassen tegen de haat en het geweld van deze wereld?

Dat lijkt inderdaad zo. Tenzij je let op de graankorrel. Die moet echt helemaal verdwijnen, sterven, om op te kunnen komen en vrucht te dragen.

Dat is Pasen. Wij vieren straks het Kerstfeest met Pasen in de rug.

Daar is gebleken dat het licht niet door het donker is overmeesterd.

Wij zien uit naar een tijd die komen gaat.

Wij hebben van die tijd al een glimp opgevangen in de geboorte van hem, die zich later zal noemen: Licht der wereld. Van hem, die zijn leerlingen evenzo noemde: jullie zijn het licht der wereld.

Het licht van de Levende inspireert tot op de dag van vandaag al die mensen, groot en klein, en jong en oud, en blank en bruin, die in zijn sporen gaan.

Zijn licht wil ook ons inspireren, vandaag, in deze weken van advent. Om houvast te vinden, om de hoop levend te houden, en om te midden van alle donkerheid steeds weer opnieuw moed te vatten.

In de Naam van de Vader en de Zoon en van de Heilige Geest.

Amen